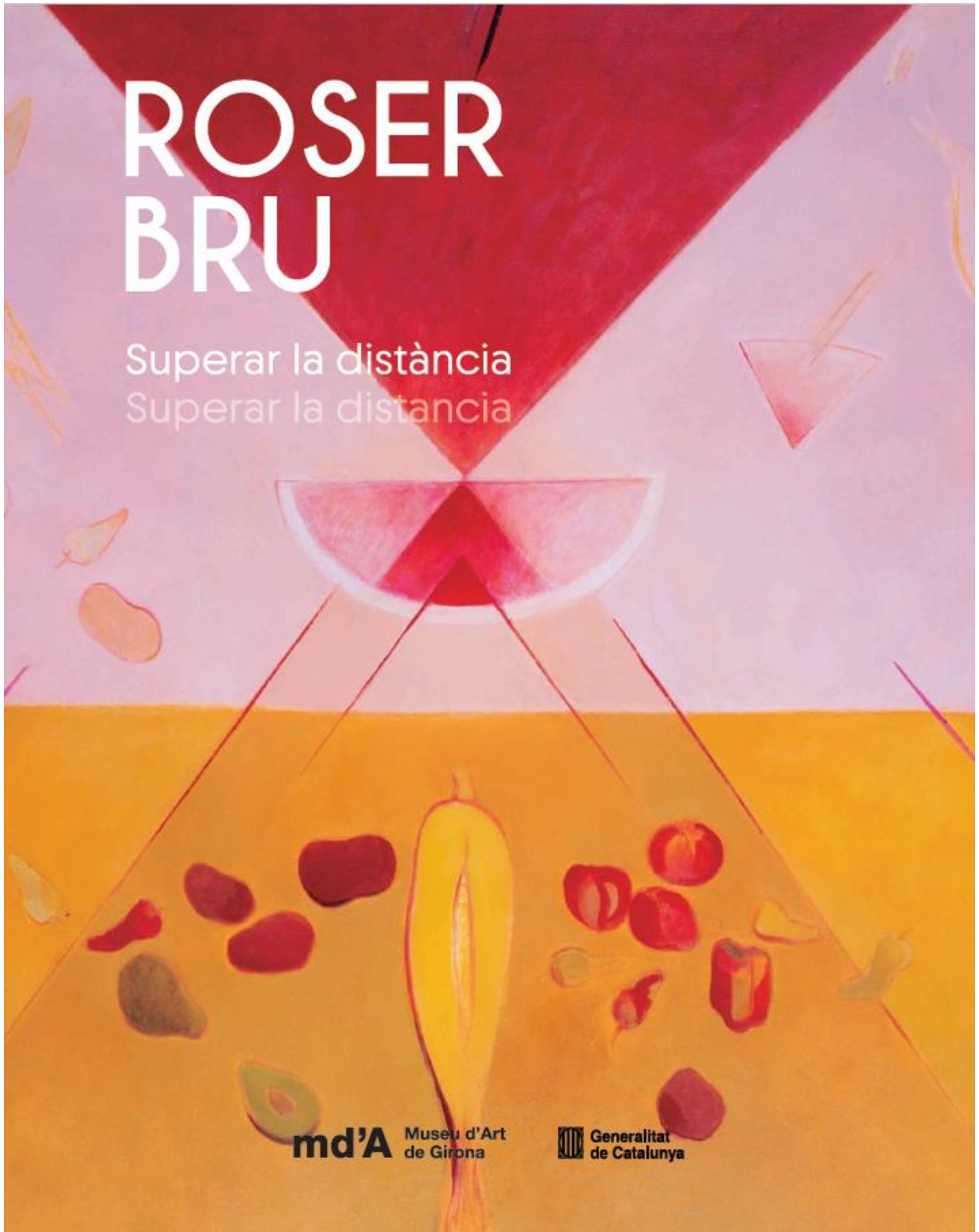

ROSER BRU

Superar la distància
Superar la distancia

md'A Museu d'Art
de Girona

 Generalitat
de Catalunya

Dossier de premsa

EXPOSICIÓ

Organització i producció

Museu d'Art de Girona (Agència
Catalana del Patrimoni Cultural)

Direcció:

Carme Clusellas

Comissariat:

Àlex Mitrani
Inés Ortega-Márquez

**Adjunta de comissariat, recerca i
documentació:**

Natàlia Esquinas

Coordinació:

Aurèlia Carbonell

Suport tècnic:

Cristina Ribot

Coordinació a Xile:

CGC, Curatoria y Gestión Cultural
Avanzada Spa

Disseny expositiu i gràfic:

El Vol - Estudi Creatiu

Conservació i restauració:

Maria Gabriela Reveco
Elena Boix

Emmarcament:

Deu del Nou

Muntatge:

Josep Clusells
Quim Gironella

Muntatge:

Kork Fusters
Vidcus
Vidres Tramun
3G Pintors

Edició i muntatge audiovisual:

Fromzero

Assegurances:

Confide
Liberty Mutual Insurance Europe
Limited
Salomó & Bonet-Godó Broker de
Seguros, S.L.

Transports d'obres d'art:

Decapack
SIT
TTI

Assessorament lingüístic i

traduccions:

LINK Multilingüe

Prensa i Comunicació:

Pere Cañada
Punt de Fuga Gestió Cultural, S.L.
(Laura Bohigas)

Activitats i educació:

Pere Cañada
Punt de Fuga Gestió Cultural, S.L.
(Marta Grassot i Marta Rosell)

Prestadors:

Biblioteca de Catalunya, Barcelona;
Carlos Cruz Puga, Xile; Cristián
Echeverría, Xile; Jorge Edwards, Xile;
Natàlia Esquinas; Família Vicente-Ruffí;
Montserrat Fernández; Virginia
Figueras; Fundació Casa Amèrica
Catalunya; Fundación Roser Bru, Xile;
MACBA. Museu d'Art Contemporani
de Barcelona; Museo de Arte
Contemporáneo (MAC), Facultad de
Artes, Universidad de Chile; Museo
Nacional Centro de Arte Reina Sofía,
Madrid; Museu d'Art de Sabadell.
Ajuntament de Sabadell; Museu de
Lleida. Col·lecció de gravats Gelonch-
Viladegut; Museu Nacional d'Art de
Catalunya, Barcelona; Carlos Javier
Núñez, Xile; Núñez-Esparguel, Xile;
Universidad de Talca, Xile (Colección
Pérez-Stephens) i Pau Verrié i Lali
Biosca.

Arxiu documental:

Tessa i Agna Agudé Bru
Fundación Roser Bru
Fundación Lotty Rosenfeld
Corporación Cultural Taller 99

Agraïments:

Agna Agudé, Tessa Agudé, Daniela
Aravena (Ministerio de Relaciones,
Exteriores. Chile), Alfonso Arenas
(Ministerio de las Culturas, las Artes y
el Patrimonio. Chile), Luis Arenas,
Carolina Arredondo (Ministerio de las
Culturas, las Artes y el Patrimonio.
Chile), Germán Berger (Embajada de
Chile en España), Miquel Bofill, María
Bonastre, Paula Bonet, Varinia
Brodsky, Cineteca nacional de Chile,
Isabel Cauas (Corporación Cultural
Taller 99), Carlos Cruz, Cristián
Echeverría, Gina Feliu, Montserrat
Fernández, Roman Figueras, Rosa
Florensa, Antoni Gelonch, Maria Lladó
(Institut Ramon Llull), Florencia
Loewenthal (Ministerio de las
Culturas, las Artes y el Patrimonio.
Chile), Sandra Miras, Glòria Montero,
Marta Nin (Fundació Casa Amèrica
Catalunya), María Victoria Picon
(Ministerio de las Culturas, las Artes y
el Patrimonio. Chile), Bernat
Puigdollers (Fundació Vila Casas),
Núria Rahola, Víctor Rahola, Marta
Rebora, Xavier Ruiz (Institut Ramon
Llull), Amalá Saint-Pierre, Ramon Solís
(Ministerio de las Culturas, las Artes y
el Patrimonio. Chile), Clara Swarc
(Ministerio de las Culturas, las Artes y
el Patrimonio. Chile), Francesc Ten,
Joan Todó, Joan Vicente, Josep
Vicente.

I a totes aquelles persones que han
cedit desinteressadament obres de la
seva col·lecció per a l'exposició i que
volen restar en l'anonimat.

Amb el suport de:

Ministerio de Cultura, las Artes y el
Patrimonio. Gobierno de Chile;
Ministerio de Relaciones Exteriores.
Gobierno de Chile; DIRAC Ministerio
de Relaciones Exteriores. Gobierno de
Chile i Embajada de Chile en España

Amb la participació de:

Fundación Roser Bru

Amb la col·laboració de:

Institut Ramon Llull; Casa Amèrica
Catalunya i Fundació Vila Casas

Roser Bru.

Superar la distància

Del 23 de novembre de 2024 al 30 de març de 2025

Comissariat: Àlex Mitrani i Inés Ortega-Márquez

Producció: Museu d'Art de Girona

Amb el suport del Ministeri de Cultura de Xile i amb la participació de la Fundació Roser Bru

Inauguració: dissabte 23 de novembre de 2024

Lloc: Museu d'Art de Girona · Pujada de la Catedral, 12 · Girona

Hora: 12 h

Des del **Museu d'Art de Girona** fem una nova aposta per a exposar una artista, en aquest cas la pintora i gravadora catalana i xilena **Roser Bru i Llop**, de la qual l'any passat es va celebrar el centenari del seu naixement, a Barcelona, el 15 de febrer de 1923. Malauradament, aquesta efemèride va passar pràcticament desapercebuda a Catalunya.

L'any passat el Museu va estar a punt d'acollir una proposta d'exposició dedicada a Roser Bru. Finalment no va ser possible per raons diverses, entre elles el temps i els recursos. Amb tot, la proposta va servir per **constatar l'interès per part de totes les persones i institucions** que s'hi havien implicat per impulsar-ne una de nova, amb més temps i recursos, que es aquesta que es presenta ara.

El discurs expositiu de la nova mostra s'ha confiat al comissari i historiador de l'art [Àlex Mitrani](#), bon coneixedor de l'obra de Roser Bru, amb una bona relació amb la família i la [Fundación Bru](#), així com **un dels defensors de la inclusió de Bru dins el relat de l'art català del segle XX** – a ell li devem, en bona mesura, la recent adquisició de l'obra *Dona amb les seves parts*, per al Museu Nacional d'Art de Catalunya, present en aquesta exposició -. Al comissariat es va sumar la curadora i gestora cultural espanyola resident a Xile [Inés Ortega-Márquez](#), especialista també en l'obra de Roser Bru i en el coneixement del context artístic xilè, ajudant a superar la distància geogràfica i horària d'una banda i l'altra de l'oceà, i a **incorporar al discurs obres imprescindibles i destacades de la producció de Bru** procedents de museus i col·leccions privades.

[Roser Bru. Superar la distància](#) ha estat una **oportunitat única i una gran satisfacció per a la institució**, que permet aprofundir en la vida i obra d'una artista excepcional, marcada per un gran compromís social i per una mirada íntima i poètica alhora que crítica i universal. S'han pogut refer vincles amb la Catalunya natal de l'artista, descobrir el seu pas per les terres gironines en un dels seus primers viatges de retorn i els llaços d'amistat permanent amb amics, poetes i artistes catalans i xilens. El Museu d'Art de Girona vol, amb aquesta l'exposició i amb el catàleg, compartir l'oportunitat de **superar distàncies i oblits, i de redescobrir a Roser Bru, la seva obra i el seu llegat**.

Carme Clusellas, directora del Museu d'Art de Girona

Presentació

«Construeixo en xilè, però amb accent català»

Roser Bru (conversa amb Maria Aurèlia Capmany)

Roser Bru (Barcelona, 1923 - Santiago de Xile, 2021) va ser una artista que va treballar amb les distàncies, que va assumir-les i va mirar de reconciliar-les. Són distàncies temporals (el trauma històric i la memòria íntima), geogràfiques i culturals (l'exili, la trobada de dos mons a banda i banda de l'Atlàntic), i humanes, que exigeixen connectar afectivament i políticament l'individu amb la col·lectivitat. **Va transcendir els límits, es va moure en la interculturalitat i va saber donar sentit i valor al seu exili.**

Autoretrat
1995
Acrílic sobre tela
40 × 30 cm
Fundació Roser Bru, Xile

Roser Bru **va arribar a Amèrica el 1939 a bord del paquebot *Winnipeg***, amb el viatge de rescat d'exiliats republicans **que va organitzar el poeta xilè Pablo Neruda** sent cònsol especial per a la immigració espanyola a París. **L'empremta de la Guerra Civil i de l'exili, la militància democràtica envers Catalunya, Espanya i Xile, així com la reivindicació d'un humanisme de l'empatia i la justícia des de l'eix femení, són els fonaments de l'aportació de l'obra de Bru.**

El somni

1979

Acrílic sobre tela

89 × 116 cm

Col·lecció particular

De la seva primera etapa d'expressionisme figuratiu, amb una marcada influència de l'informalisme matèric, va passar a una sensualitat fluida que limita amb certa sensibilitat pop, per madurar finalment una síntesi iconogràfica que remet a un diccionari visual basat tant en Velázquez com en Goya, Robert Capa o les fotografies de premsa. La geometria, de valor alhora plàstic i simbòlic, hi serà sempre present, convivint amb el realisme.

Bru va ser culta i popular. Va ser tendra i vehement. Va ser una dona atrevida i exemplar que va connectar imaginaris i memòries. **L'exposició**, organitzada al voltant de tres grans temàtiques constants en la seva obra, **convida a superar la distància i l'oblit del temps establint llaços íntims entre Xile i Catalunya.**

La dona: tòtem i centre

«Hay temas que no cesan. Uno es el cuerpo de la mujer, la modificación, la “mujer que aguanta” como cariátide entre el suelo y el límite. Es lo que la mujer hace en Chile. Aguanta la vida, cría hijos, trabaja y acoge al hombre que transita»

Roser Bru

Hi va haver **un gran tema** que va ocupar especialment Bru des de la seva eclosió artística fins a final dels anys cinquanta del segle passat i al llarg de la dècada següent: **la condició femenina**.

Sense títol

1968

Acrílic sobre fusta

118 × 73 cm

Fundació Roser Bru, Xile

La dona apareix com a tòtem, com a deessa, com a mare, però també com a ferida oberta.

L'impacte de les marededeus del romànic català, amb les quals es va retrobar en el seu primer viatge de tornada a Barcelona, el 1958, és evident. Les seves efígies de dona tenen una presència monumental, alienes a qualsevol sentimentalisme.

Al mateix temps, però, són protectores i serenes. A vegades hi ha espai per al fet anecdòtic, familiar i domèstic. Una filadora no és només una dona que fila; és una dona que uneix, que comparteix, que educa, que domina el temps i el transcendeix.

Somni amb la Sarraïna

1968

Acrílic sobre fusta

61 x 90,8 x 4 cm

Fundació Roser Bru, Xile

Aquestes figures van evolucionar cap a una sensualitat cada vegada més alliberadora, ja en el context d'un feminisme més desacomplexat. I si bé a partir de l'impacte del cop d'estat xilè del 1973 el seu treball va virar cap a l'aspecte polític, **Bru va continuar treballant regularment la representació de la dona i les referències a la feminitat.**

La democràcia ferida

«Com una pedregada ha vingut el canvi; com una pedregada ha caigut sobre els amics, els pròxims i sobre totes les coses. I sempre les pedregades són destructores, encara que de vegades siguin bones per la sequia, fan caure la flor o el petit fruit»

Roser Bru

L'any 1973 és fonamental. El cop d'estat a Xile i les morts del president Allende i Pablo Neruda canvien dramàticament les circumstàncies vitals de molts xilens, **i també de Roser Bru, que es veu obligada a projectar-se en la història i la consciència política.**

Autobiografia. Políptic en 5 parts

Acrílic sobre tela

167 × 423 cm

Col·lecció particular

El feixisme irromp com una llosa i la memòria de la Guerra Civil Espanyola reapareix com una reminiscència indefugible. Si als seixanta Bru evoca una Espanya aliena, la de les fal·laces campanyes turístiques de *l'Spain is different*, ara tot presenta macabres ressons de persecucions i assassinats, de delacions i angoixa. Segons com, **quan parla d'Espanya, parla de Xile. S'estableix un paral·lelisme clar i dialogant entre aquestes dues realitats.**

Certes imatges icòniques, com la del milicià caient en combat de Robert Capa, es converteixen per a Bru en una seqüència obsessiva, però també en un instrument de denúncia, en una expressió de la persistència de la memòria i de la resistència democràtica.

Calç, calç viva o Mort a Lonquén,
1978.

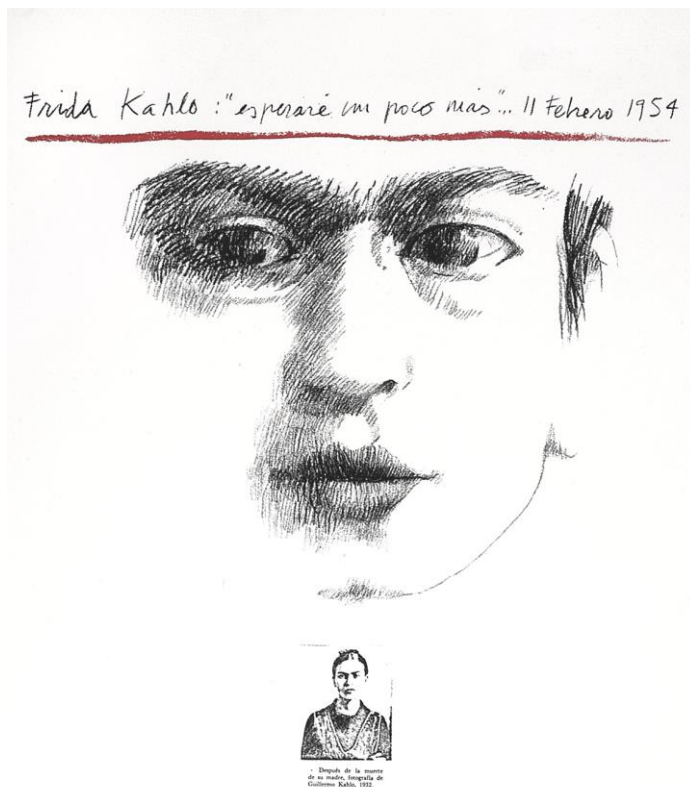
Tela intervinguda amb papers,
cinta adhesiva, calç i oli, i clavada
sobre conglomerat, 105 x 75 cm.
Col·lecció Museo de Arte
Contemporáneo (MAC), Facultad
de Artes, Universidad de Chile

La reparació humanista

«Se aprende hacia atrás y hacia adelante. [...] Me he apropiado de muchas personas – Kafka con Milena y su pañuelo manchado de sangre que será para él la tuberculosis y la muerte. Trabajo con lo que llamo “personas destinadas” – claro, he leído antes sus historias y las complicidades, relaciono muchos personajes»

Roser Bru

Bru es rebel·la contra la injustícia que sofreix i comparteix. Sap que l'ordre de la societat, la serenitat de la taula parada, pot trontollar en qualsevol moment. Aquest dolor, però, no la submergeix en la reacció tràgica. Hi ha una esperança, que vindrà de la cultura, de la transmissió de la paraula, de l'exemple d'escriptors i artistes que van saber donar veu al sofriment de les persones i les col·lectivitats. **Bru ens va llegar una àmplia galeria de retrats morals, de referents culturals** que destaquen per la seva dimensió afectiva i el reconeixement de la seva feblesa, però també de la seva dignitat. En això Bru es posiciona clarament com a humanista. Un humanisme que transcendeix i enllaça amb les arrels americanes.

Frida Kahlo: esperaré una mica més
1988
Serigrafia
70 x 50 cm
Fundació Roser Bru, Xile

La força vital de l'Amèrica del Sud sorgeix com a promesa germinal, com a ordre en què conflueixen l'aspecte solar, l'orgànic i el geomètric.

El triangle organitza Amèrica

1993

Oli sobre fusta

150 x 160 cm

Fundació Roser Bru, Xile

Hi ha doncs, també, en l'obra de Roser Bru, **una promesa de bellesa que neix de la confiança en l'ésser humà i en la vida i que s'obre a l'esperança.**

Aspectes destacats

- **Retorn després de més de 20 anys:** Roser Bru no havia tingut una exposició a Catalunya des de fa gairebé dues dècades. La nova exposició del Museu d'Art és una mostra ambiciosa que permet redescobrir una de les artistes més significatives del segle XX.
- **Gairebé un centenar de peces:** si bé l'exposició reuneix prop de 80 obres procedents de Xile, la mostra ha permès també fer aflorar una trentena d'obres provinents de museus i col·leccions privades catalanes, fet que posa de manifest el vincle permanent amb la seva terra natal.
- **Tres eixos temàtics de plena vigència:** l'exposició s'estructura al voltant de tres grans temes que acompanyen sempre l'obra de Bru i que ressonen amb força en l'actualitat: el feminisme, la crítica política i els referents humanistes.
- **Vincles i amistats intel·lectuals:** al llarg de la seva vida, Bru va mantenir correspondència i amistat amb figures com **Pablo Neruda, Pere Quart i Montserrat Abelló**. Des de l'exili, va mantenir un compromís ferm amb la difusió de la llengua i la cultura catalana durant la dictadura franquista.
- **Referències pictòriques i literàries:** l'obra de Bru integra influències d'artistes com Goya, Picasso, Khalo, Velázquez i Capa, on s'interessa més pels temes que tracten que per la tècnica. També incorpora a la seva obra referències a escriptors com Kafka, Anna Frank, Federico Garcia Lorca, Gabriela Mistral o Virginia Wolf.
- **Un llenguatge propi:** des dels seus inicis amb influències de l'informalisme català i l'art romànic, l'obra de Bru es va consolidar amb una veu artística única. En la seva obra destaquen com a constant la pintura sobre diferents materials i el gravat, tècnica artística permanent en la seva obra i vida degut a la seva vinculació amb taller de gravat Taller99.

Cronologia essencial

«Qui soc? De quin temps, de quin naixement, de quines terres, de quins canvis? De quines guerres, de quins exilis?
Les primeres petites imatges, repetides i repetides com dins d'un mirall, infinitament. França. De quines guerres? De quins exilis? 5 anys de petites —els pares, la vida d'ells vivint a prop de París. Un pati, un gronxador, un gos mort, una dona donant-nos galetes, a les petites! Amagats dins les mongeteres triangulars amb els cosins —ja tots morts ara. Anar a l'escola. Tornar a l'origen —Barcelona. Mort. Esperar la República.
Ser feliços anant a l'Institut-Escola, caminant pel barri Gòtic fins al parc, 4 cops al dia.
1936. La guerra civil, tres anys. Bombardeig a Barcelona, la plaça de Catalunya, on érem. També les bombes alemanyes a Gernika
1939. Passar la frontera cap a França. Nevava. Documents! Documents...!
I marxar novament des de Bordeus, França, durant un mes en un vaixell Winnipeg a Valparaíso, Xile, Amèrica. Arribats el dia que, el setembre, començava la Segona Guerra Mundial! Recomençar la vida a Santiago.
Treball —estudi. Casament. Filles. I mort del pare, que encara no havia arribat a conèixer bé!
La mare que resisteix i ensenya.
1958, primer retorn a Barcelona. Tot aturat, encara, prohibit, fosc. Caminar sense fi. Com s'escombra? Com es talla el pa?, com es compra?, qui és a la fila l'últim en el mercat?...
servidor, el que ven, segui... no, no tinc pressa... comptar fil i cotons, un didal que

rodola...»

Roser Bru

1923

- 15 de febrer: Roser Bru Llop neix a Barcelona.
- 13 de setembre: Comença la dictadura de Primo de Rivera.
- La família Bru Llop es trasllada a viure a París, degut a l'activitat política del seu pare.

1929

- Tornen a Barcelona. La Roser comença a assistir a l'escola Montessori.

1930

- Gener: S'acaba la dictadura de Primo de Rivera.

1931

- 14 d'abril: Comença la Segona República Espanyola.
- Roser Bru inicia els seus estudis a l'Institut-Escola de la Generalitat.

1936

- 17 de juliol: Esclata la Guerra Civil Espanyola

1939

- 1 d'abril: Acaba la Guerra Civil Espanyola
- 1 de setembre: Esclata la Segona Guerra Mundial
- El poeta i polític xilè Pablo Neruda és nomenat cònsol per a l'exili a París. Sota aquest càrrec gestiona el projecte del vaixell Winnipeg, que trasllada més de dos mil refugiats espanyols des de França fins a Xile. La família Llop Bru forma part d'aquest grup. Arriben al port de Valparaíso la nit del dos de setembre. Desembarquen el matí del dia tres.
- Roser Bru ingressa a l'Escuela de Bellas Artes de la Universidad de Chile

1942

- Es casa amb Cristian Aguadé, exiliat català a Xile

1943

- Neix la seva primera filla, Tessa Aguadé Bru

1945

- El seu pare, Lluís Bru, mor prematurament de tuberculosi
- *2 de setembre: S'acaba la Segona Guerra Mundial*

1949

- Neix la seva segona filla, Agna Aguadé Bru

1956

- Entra a formar part del Taller 99 de Grabado, iniciat per Nemesio Antúnez. En serà membre fins al final de la seva vida

1958

- Torna a Barcelona per primera vegada després de l'exili. Aquí entra en contacte amb artistes catalans, amb qui estableix una xarxa de relacions importants. Entre ells destaquen Maria Girona, Albert Ràfols-Casamada, Josep Maria Garcia Llord i Francesc Todó.

1964

- Fins al 1968 treballa com a professora de dibuix i pintura a l'Escuela de Arte de la Universidad Católica de Santiago de Xile.

1965

- Es relaciona amb el projecte d'artistes plàstics d'avantguarda Estampa Popular Catalana (1965-1967)
- Editat per Edicions El Laberint, es publica *Diez odas para diez grabados de Roser Bru*, amb text de Pablo Neruda i els gravats de Roser Bru.

1968

- És editat a Barcelona, per Edicions Nauta, *Martín Fierro* (poema del 1872 de José Hernández), amb il·lustracions de Roser Bru.

1973

- *11 de setembre: Cop d'estat a Xile. Mor Salvador Allende, president de la República de Xile, en el bombardeig al Palau de la Moneda, seu del govern. Comença la dictadura de Pinochet.*
- *23 de setembre: Mor Pablo Neruda.*

1975

- *Novembre: mor Franco. Es restaura la monarquia espanyola.*

1977

- Juny: primeres eleccions generals espanyoles.

1981

- Es publiquen en un sol volum els dos primers poemaris de Montserrat Abelló, *Vida diària* i *Paraules no dites*, amb dibuixos de Roser Bru.

1986

- Exposició «Una mirada des de fora» al Palau de la Virreina, Barcelona.

1988

- *Pinochet perd un plesbiscit que el portarà a acabar el seu govern, dos anys més tard, i a que Xile comenci la seva transició cap a la democràcia.*

1989

- Roser Bru és professora convidada al taller de pintura en l'Escuela de Arte de la Universidad Católica de Santiago de Xile.

1990

- *S'acaba el govern de Pinochet a Xile.*

2002

- Es publica *Al cor de les paraules*, obra poètica completa de Montserrat Abelló fins llavors, amb dibuixos de Roser Bru

2006

- S'inaugura l'exposició «Dues vides» al Palau Moja, Barcelona.

2015

- Premi Nacional d'Arts Plàstiques, pel Govern de Xile.

2018

- Medalla d'Or al Mèrit en les Belles Arts pel Govern espanyol.

2020

- Creu de Sant Jordi, per la Generalitat de Catalunya.

2021

26 de maig: Roser Bru mor a Santiago de Xile.

Obres exposades

A més de les obres, l'exposició es complementa amb material documental divers tal com targetons il·lustrats, correspondència, catàlegs, invitacions i tríptics, així com diversos textos manuscrits, que no es recullen en el següent llistat:

ÀMBIT "PRESENTACIÓ"

Autoretrat, 1995.

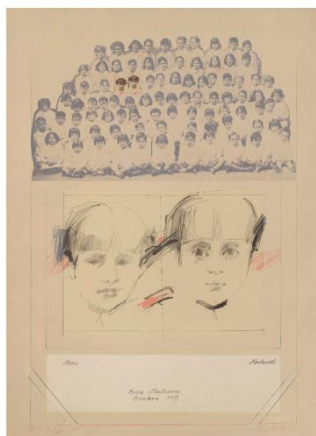
Acrílic sobre tela, 40 x 30 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Autoretrat, 2014.

Litografia, 33 x 26 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Autoretrat, 1956-1958.

Burí, 26 x 40 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Roser, Montserrat, Escola Montessori, Barcelona 1933, 1979.

Litografia, 76 x 56 cm.
Col·lecció particular

Figura femenina amb verset de les Corrandes d'exili

(inspirat en les *Corrandes d'exili* de Pere IV, del 1947).

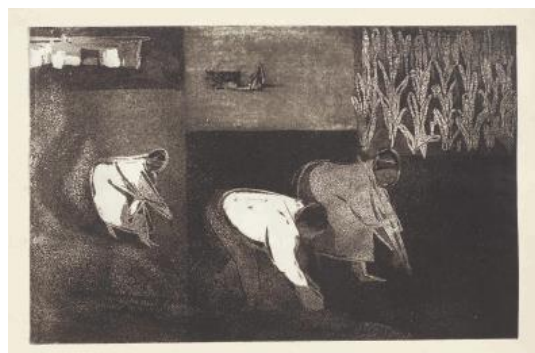
Dibuix acolorit sobre paper setinat, 16 x 12 cm.
Museu d'Art de Sabadell. Ajuntament de Sabadell

Aquí em poso a cantar. Martín Fierro, Ediciones Nauta, 1966.

Aiguatinta intervinguda, 50 x 32,14 cm.

Terra d'absències, 1960.

Aiguatinta, gofrat, 29,5 x 39,7 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Oda a la fertilitat de la terra, 1965.

Aiguatinta, 50 x 39 cm.
Col·lecció Pau Verrié i Lali Biosca

Oda al secret amor, 1965.

Aiguatinta, 49,5 x 35 cm.
Col·lecció Pau Verrié i Lali Biosca

Planxa xilogràfica per a Homenatge a Miguel Hernández, c. 1960-1970.

49,3 x 37,3 cm.
Col·lecció particular

Homenatge a Miguel Hernández, c. 1960-1970.

Xilografia, 55 x 38,5 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

No va fer dues classes diferents. Martín Fierro,

Ediciones Nauta, 1966.
Aiguatinta i aigüafort, 50 x 33 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Sense títol, 1960.

Aiguatinta, 39 x 56 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Fundación Roser Bru, Xile

Història personal. Les germanes Bru, 1979.

Acrílic sobre tela, 116 x 89 cm.
Col·lecció particular

El somni, 1979.

Acrílic sobre tela, 89 x 116 cm.
Col·lecció particular

La meva filla Tessa o L'era dels tubs, 1960.

Aiguafort i aiguatinta, 55 x 38,5 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La mirada d'Agna o La meva filla Agna, 1960.

Aiguafort i aiguatinta, 55 x 39 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

**La mà que escriu, L'arrel de l'aigua, Fill tan gentil i
Altres veus** (dibuixos pel llibre *Al cor de les paraules*,
de Montserrat Abelló), c. 2001.

Tinta sobre paper, 28 x 22 cm.
Biblioteca de Catalunya, Barcelona. Fons Montserrat
Abelló

Cadaqués d'espatlla, c. 2005.

Tinta sobre paper, 21,5 x 16,5 cm.
Família Vicente-Ruffí

Homenatge al Romànic, 1956.

Aiguafort i aiguatinta, 26 x 23,5 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Per una cultura democràtica, 1989.

Cartell, 74 x 51 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Retorn a les oliveres (1r retorn a Espanya), 1958.

Aiguatinta, 26 x 40,5 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Eivissa, 1958.

Aiguatinta i aiguafort, 20,3 x 39,5 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

**TALLER 99. Portada «Cantar de los Cantares Taller
99», 1961.**

28,5 x 20 cm.
Col·lecció Pau Verrié i Lali Biosca

**Sense títol, gravat del «Cantar de los cantares
Taller 99», 1961.**

Aiguafort, 27,5 x 19,5 cm.
Col·lecció Pau Verrié i Lali Biosca

60 anys vivint el teatre, 2001.

Cartell, 70 x 50 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Presència catalana a Xile, 1992.

Cartell, 51,5 x 37 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Nenes amb diàbolos, 1956-1960.

Aiguatinta i burí, 55 x 39 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Retrat doble, 1958.

Aiguafort i aiguatinta, 56 x 38 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

50 anys del Winnipeg, 1989.

Cartell, 76,5 x 54 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Dones per la vida, 1987.

Cartell, 64 × 50 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

La música saluda la democràcia, 1990.

Cartell, 76 × 52 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

ÀMBIT "LA DONA: TÒTEM I CENTRE"

Dona concentrada, 1962.

Tècnica mixta i oli sobre tela i fusta, 85 × 60 cm.

Obra de la col·lecció Pérez-Stephens en comodat a la Universidad de Talca, Xile

Com un tronc, 1963.

Oli sobre tela, 46 × 38 cm.

Col·lecció particular, Xile

Figura protegida, 1964.

Acrílic sobre tela, 56 × 38 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Segell de *Figura protegida*, 1964.

15,3 × 12,3 cm.

Col·lecció Pau Verrié i Lali Biosca

El fil, 1958.

Punta seca, 26 × 40,5 cm.

Museu de Lleida, col·lecció de gravats Gelonch-Viladegut

La vida infinita, 1962.

Burí, 49 × 37,3 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Figures comunicants, 1962.

Aguatinta i aiguafort, 51 × 72 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Figura protegida, Mare gran o Amèrica, 1961.

Aguatinta, 64 × 47 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Dona amarrada, c. 1960.

Aguatinta i burí, 55,5 × 38,5 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Figures remotes, 1961.

Tècnica mixta sobre fusta, 80 × 120 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

La maternitat, c. 1960.
Oli sobre tela, 120 × 80 cm.
Col·lecció particular

Sense títol, s/d.
Acrílic sobre tela, 47 × 39 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Somni amb la Sarraïna, 1968.
Acrílic sobre fusta, 61,5 × 91,5 × 4 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Sense títol, 1968.
Acrílic sobre fusta, 118 × 73 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Primers viatjants, 1968.
Acrílic sobre tela, 108 × 117,5 cm.
Col·lecció particular

Sense títol, s/d.
Acrílic sobre tela, 127 × 77 cm.
Col·lecció particular

Dona amb les seves parts, 1968.
Acrílic sobre fusta, 91,5 × 61 cm.
Museu Nacional d'Art de Catalunya, dipòsit de la
Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art,
2020

També vos podeu ésser bella i estimada, 1973.
Oli sobre tela, 118,5 × 78,5 cm.
Col·lecció Carlos Javier Núñez, Xile

No em vull casar (díptic 1), 2009.
Litografia intervinguda, 59 × 77 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Don Baltasar (díptic 2), 2009.
Litografia intervinguda, 59 × 77 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

El procés de Margarida, 1975.
Acrílic sobre tela, 80 × 120,5 cm.
Col·lecció particular

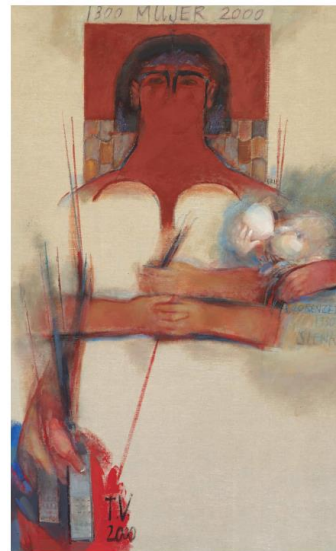
Les frustracions de Mariana, 1976.
Oli sobre tela, 162 × 98 cm.
Col·lecció MACBA. Dipòsit de l'Ajuntament de
Barcelona. © Roser Bru Llop, VEGAP, Barcelona.
Foto: FotoGasull

Dones assegurades, c. 1975
Acrílic sobre tela, 120 × 79,5 cm.
Col·lecció particular

Sense títol. Díptic 1, c. 1970.
Serigrafia, 39,5 × 56,4 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Sense títol. Díptic 2, c. 1970.
Serigrafia, 39,5 × 56,4 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Es comuniquen, 1971.
Serigrafia, 76 × 54 cm.
Col·lecció particular

1300 dona 2000, 2000.
Oli sobre tela, 166 × 103 cm.
Col·lecció particular

Les nenes canvien. El disloque de Roser, Ed. Emilio Ellena, Rosario, Argentina, 1968.
Aiguafort i punta seca, 51 × 35 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Les nenes creixen. El disloque de Roser, Ed. Emilio Ellena, Rosario, Argentina, 1968.
Aiguafort i aiguatinta, 51 × 35 cm.
Fundación Roser Bru, Chile

Acròbates, 1964.
Aiguafort i aiguatinta, 34 × 25 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Dones de Bolívia, 1959.
Aiguatinta, 34 × 25 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Les figues, Ediciones Rosa Vera, 1957.
Aiguatinta, 34 × 25 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

ÀMBIT “LA DEMOCRÀCIA FERIDA”

Made in Spain (Fet a Espanya), 1966.
Aiguafort, aiguatinta, estampillat i gofrat sobre paper Arches (barbat), 34,6 × 24,3 (cada gravat).
Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid.
Depósito indefinido de la Fundación Museo Reina Sofía, 2020

Nada, 1998.
Acrílic sobre tela, 50 × 120 cm, 50 × 40 cm, 30 × 40 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Retrat funerari, 1980.
Tècnica mixta sobre tela, 100 × 80 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La nòmina, 1979.
Litografia, 56 × 76 cm.
Fundació Casa Amèrica Catalunya

Calç, calç viva o Mort a Lonquén, 1978.
Tela intervinguda amb papers, cinta adhesiva, calç i oli, i clavada sobre conglomerat, 105 × 75 cm.
Col·lecció Museo de Arte Contemporáneo (MAC),
Facultad de Artes, Universidad de Chile

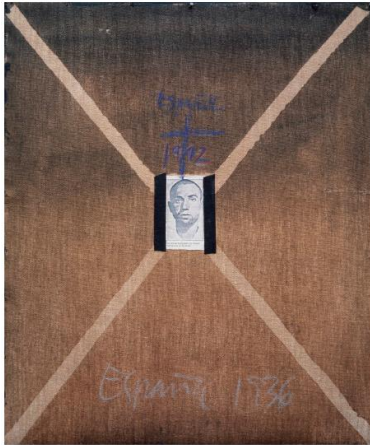
La memòria I, 1973.
Acrílic sobre tela, 84,8 × 59,7 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La delació (tríptic), 2003.
Acrílic sobre tela, 100 × 100 cm, 50 × 40 cm, 50 × 40 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La memòria III, 1973.
Acrílic sobre tela, 74,5 × 54 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Autobiografia. Políptic en cinc parts, 2003.
Acrílic sobre tela, 160 × 415,5 cm.
Col·lecció particular, Xile

Espanya, la República, Guernica, Picasso (díptic),
2008.
Acrílic sobre tela, 100 × 130 cm, 40 × 30 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Sense títol (Miguel Hernández), 1978.
Tècnica mixta sobre tela, 75 × 55 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Mort d'un soldat de la República, 1975.
Oli sobre tela, 100 × 100 cm.
Col·lecció Núñez-Esparguel, Xile

Espanya, 1936, la guerra, la mort, 1979.
Litografia, 76 × 56 cm.
Col·lecció particular

1936 / La fotografia de Robert Capa | 1936, 1979.
Serigrafia, 76 × 56 cm.
Fundació Casa Amèrica Catalunya

Els afusellats (tríptic), 1963.
Oli sobre fusta, 120 × 210 cm (60 × 100 cm
cadascuna).
Col·lecció particular, Xile

ÀMBIT "LA REPARACIÓ HUMANISTA"

In memoriam, 1960.
Acrílic sobre tela, 46 × 38 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

El triangle organitza Amèrica, 1993.
Oli sobre fusta, 150 × 160 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Allò humà, 2001.
Acrílic sobre tela, 50 × 120,7 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Vida de Frida K, 1988.
Acrílic, 97 × 162 cm.
Col·lecció particular

Vida d'Anna Frank (díptic), 1978.
Tècnica mixta sobre tela, 68 × 114 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La carta, Kafka i Milena, 1978.
Serigrafia, 50 × 70 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Kafka, c. 1976.
Acrílic, 116 x 90 cm.
Col·lecció particular

Gabriela Mistral (díptic), 1983.
Tècnica mixta sobre tela, 50 x 80 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Homenatge a Torres-García, 1988.
Tècnica mixta sobre tela, 100 x 70 cm.
Col·lecció Jorge Edwards, Xile

Sense títol, s/d.
Acrílic, 100 x 100 cm.
Col·lecció Virginia Figueras

Caiguda, 2009.
Aiguatinta i aiguafort, 76 x 82 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La taula parada, 2010.
Aiguatinta i aiguafort intervingut, 77,5 x 90 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Xile –Carbassa, pa, farina, sopaipillas– Sud, 1999.
Serigrafia intervinguda, 48,5 x 69,5 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Mapuches Xile, 2002.
Acrílic sobre tela, 162 x 90 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Miguel Hernández, c. 1980-1990.
Serigrafia intervinguda, 70 x 50 cm.

Xile Blat de moro, 2002.
Acrílic sobre tela, 162 x 90 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Síndria cos calat, 2002.
Acrílic sobre tela, 162 x 90 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Díptic de la pau i la guerra (I), c. 1985.
Acrílic sobre tela, 84 x 119 cm.
Col·lecció particular

Díptic de la pau i la guerra (II), c. 1985.
Acrílic sobre tela, 81 x 116 cm.
Col·lecció particular

Memòria amb taula, c. 1970.
Serigrafia, 50 x 70 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Taula amb bol, 2013.
Aiguatinta i punta seca, 55,5 x 76 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Les dues Virgínes, c. 1980-1990.
Serigrafia, 68 x 50,7 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

La necessària habitació pròpia. Virginia Woolf,
2003.

Aiguatinta intervinguda, 76 x 50 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Vallejo, 2003.
Serigrafia, 70 x 50 cm.
Fundación Roser Bru, Xile

Sense títol (Gabriela Mistral), c. 1970.
Serigrafia intervinguda, 70 x 50 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Frida Khalo: esperaré una mica més, 1988.

Serigrafia, 70 × 50 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Autoretrat amb Víctor Jara, 2009.

Aiguatinta intervinguda, 76 × 56 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Fundación Roser Bru, Xile

Rimbaud el poeta, 2011-2014.

Aiguatina i burí, 76 × 56 cm.

Fundación Roser Bru, Xile

Índex del catàleg

Presentacions

Roser Bru. Superar la distància, vèncer la malencolia. **Àlex Mitrani**

Roser Bru, un referent de les belles arts xilenes. **Inés Ortega-Márquez**

Fragments. **Adriana Valdés**

El dia revolt de Roser Bru. **Julià Guillamon**

Retrobant Catalunya: cartes que travessen l'Atlàntic. **Susanna Portell**

Una manotada. Un traç net. Un cop sec. **Paula Bonet**

Biografia. Cronologia. Expografia. **Natàlia Esquinas**

Catàleg de l'exposició

Bibliografia

Crèdits del catàleg

Edició i producció

Museu d'Art de Girona (Agència
Catalana del Patrimoni Cultural)
Gabinet tècnic del Departament de la
Generalitat

Direcció:

Carme Clusellas

Autors:

Àlex Mitrani
Inés Ortega-Márquez

Textos:

Paula Bonet
Natàlia Esquinas
Julià Guillamon
Àlex Mitrani
Inés Ortega-Márquez
Susanna Portell
Adriana Valdés

Coordinació científica

Natàlia Esquinas

Coordinació tècnica:

Joan Duran
Cristina Ribot
Òscar Ros

Suport tècnic:

Aurèlia Carbonell

Disseny gràfic:

El Vol · Estudi Creatiu

Correccions i traduccions:

LINK Multilingüe

Fotografies:

Archivo Fotográfico Museo Nacional
Centro de Arte Reina Sofía; Biblioteca
de Catalunya, Barcelona. BC - Fons
Montserrat Abelló; Colección Jorge
Edwards, Chile; Colección MNBA;
Colección Museo de Arte
Contemporáneo (MAC), Facultad de
Artes, Universidad de Chile; Colección
Núñez-Esparguel, Chile; Col·lecció del
Museu d'Art de Sabadell; Ajuntament
de Sabadell; Col·lecció Julià
Guillamon; Col·lecció MACBA. Dipòsit
de l'Ajuntament de Barcelona;
Col·lecció Virginia Figueras;
Corporación Cultural Taller 99;
Família Vicente-Rufí; Fundació Casa
Amèrica Catalunya; Fundació Roser

Bru, Chile; Museu de Lleida, col·lecció
Episcopal de Vic; Museu Nacional
d'Art de Catalunya, Barcelona, 2024;
© Cristina Alemparte; © Bob
Borowicz; © Paz Errázuriz;
© FotoGasull; © J. Mahler;
© Graciela Iturbide; © Jorge Marín;
© Rafael Munita; © Joan Reyes;
© Jose Luis Rissetti amb llicència per
Taller La Madriguera, SL; © Darío
Tapia; © Francesc Tena; © R. Urzúa;
© Jordi V. Pou; © Felipe Valladares i
© Toni Vilches

© Roser Bru, VEGAP, Girona, 2024

© Maria Girona, VEGAP, Girona, 2024

Gestió editorial:

Entitat Autònoma del Diari Oficial i de
Publicacions

Imatges de la coberta:

Anvers: Roser Bru. *El triangle
organitza Amèrica* (detall), 1993. Oli
sobre fusta, 150 x 160 cm. Fundació
Roser Bru, Xile.
Revers: Roser Bru.

Activitats

23 de novembre de 2024 / 12 h

Inauguració de l'exposició

23 de novembre de 2024 / 18 h

24 de novembre de 2024 / 13 h

BRU o el exilio de la memoria

Biografia dramatitzada amb el col·lectiu Mákina Dos

24 de novembre de 2024 / 11.30 h

Visita comentada a l'exposició

Amb Inés Ortega-Márquez, comissària de la mostra

28 de novembre de 2024 / 20 h

Projecció del curtmetratge [Roser Bru / 1999](#) i taula rodona

Amb Alejanda Coz Rosenfeld, Àlex Mitrani i Paula Bonet

Lloc: Casa Amèrica Catalunya

7 de desembre de 2024 / 11.30 h

Els gravats de la Roser

Taller familiar

18 de gener de 2025 / 11.30 h

Visita comentada a l'exposició

A cura del Servei Educatiu del md'A

1 de febrer de 2025 / 11.30 h

Pintem amb paraules, parlem amb colors

Taller familiar

15 de febrer de 2025 / 11.30 h

Incidint sobre el llenç. L'univers de Roser Bru

Visita comentada i taller per a adults

15 de març de 2025 / 11.30 h

La persistència de la memòria: Roser Bru i l'herència dels grans mestres

Xerrada a cura de Miquel del Pozo

22 de març de 2025 / 11.30 h

El taller 99 i la Madriguera: Quan Roser Bru ho va canviar tot

Xerrada a cura de Paula Bonet

29 de març de 2025 / 11.30 h

Visita dialogada a l'exposició

Amb Carme Clusellas, directora del md'A, i Àlex Mitrani, comissari de la mostra

Entrada combinada amb la Fundació Vila Casas

L'exposició coincideix en el temps amb la mostra "[L'anguila. La carn com a pintura i la pintura com a mirall](#)" de l'artista Paula Bonet (Vila-real, Castelló, 1980) a Can Framis (Fundació Vila Casas). Paula Bonet va ser alumna de Roser Bru, i per aquest motiu, la Fundació Vila Casas i el Museu d'Art de Girona han volgut col·laborar fent dialogar les dues exposicions i oferint una entrada combinada a totes dues mostres.

Informació pràctica

Dates de l'exposició "L'anguila": fins al 19/01/2025

Lloc: Can Framis, Barcelona

Per a més informació:

Laura Bohigas (Puntdefuga, gestió cultural) · Premsa i comunicació

comunicaciomag@gencat.cat

622 21 94 58

Forma part de /
Forma parte de:

Amb el suport de:
Con el apoyo de:

Amb la participació de:
Con la participación de:

